

PAÁL LÁSZLÓ (1846-1879)

Erdő széle, 1873 körül | *Edge of the Forest, around 1873*

Olaj, fa | Oil on wood, 39,5 x 60 cm
Jelezve balra lent | Signed bottom left: L. de Paál

Kezdő ár | Starting price: 15 000 000 Ft / 41 667 EUR
Becsérték: 30 000 000 – 45 000 000 Ft
Estimate: 83 333 – 125 000 EUR

AUKCIONÁLVA | AUCTIONED:
| BÁV 56. aukció, 206. tétel (1981. december)

1. *Narcisse-Virgilio Diaz: Őszi táj, 1876*

2. *Théodore Rousseau: Út a Fontainebleau-i erdőben, 1860-1865
Musée d'Orsay, Párizs*

Első pillantásra puritán egyszerűségű, de esz-
köztárát tekintve rendkívül összetett, mestere-
in átgondolt és kiérlelt festészet Paál Lászlóé,
mely joggal tart igényt az európai jelzőre. A mű-
vész egy francia méltatójának szavait idézve:
„E táj egyik legjobb mestere ő, kinek festészete
kapcsolódik a barbizoni művészethez, mindamel-
lett megőrizte nemzeti jellegét, ugyanakkor mélyen
eredeti és rendkívülien kifejező erejű.” Paál és a
francia festészet szoros kapcsolatát jelzi, hogy
halála után számos műve Daubigny vagy Cour-
bet műveiként tűntek fel, és Barbizonban utcát
neveztek el róla.

Paál László német festőbarátja, Eugen Jettel
kíséretében 1870 nyarán érkezett Hollandiába.
A páradús holland vidék elbűvölte a magyar
festőt, akit ez a lapályos táj otthonára emlé-
keztette. Itt nyílt alkalma először arra, hogy
elmélyülten tanulmányozza a 17. századi hol-
land tájfestészetet. Jan van Goyen, Willem van
de Velde vagy Jacob Ruysdael alacsony hori-
zontú tájfestményein az égbolt és a messzi
távolba nyúló síkságok meglepően közvetlen,
oldott festőiségben tárulnak fel. E benyomá-
sok hatására Paál festészete is mindinkább el-
szakadt az akadémikus hagyományoktól. Az új
szemlélet jeleként Beilenben festett képeinek

horizontvonalát már alacsonyabbra helyezte,
nagyobb teret engedve az égbolt szintünemé-
nyeinek, festésmódja oldottabbá, koloritja vilá-
gosabbá vált. A következő esztendőben arra is
lehetősége nyílt, hogy Londonban betekintést
nyerjen a Forbes-gyűjtemény híres barbizoni
kollekciónjába. Vélhetően ez az élmény is szere-
pet játszott döntésében, mikor 1873 derekán
letelepedett a Fontainebleau-i erdő szélén fekvő
faluban, Barbizonban. „Nagyon meg vagyok
elégedve, hogy itt vagyok, megtaláltam azt, ami
után szívem vágyott [...] Nem hiszem, hogy van
szebb vidék a világon” – írta nem sokkal később
egy barátjának Barbizonból.

3. Pál László: *Erdei út*, 1876
Magyar Nemzeti Galéria

Az itt bemutatott *Erdő széle* című kompozíció mintegy összekötő kapocs Paál beileni és barbizoni időszak között. Az alacsony horizontú, nyírfacsoportokkal tagolt vidék motívuma Hollandiához köthető, s megnyugtató hangulatát tekintve alapvetően különbözik a festő utolsó éveire jellemző, feszültséggel teli, sűrű erdőbel-sőket ábrázoló műveitől. Képünk legközelebbi párhuzama egy 1872-re datált, hasonlóképpen elszórt facsoportokból építkező kompozíció (*Erdő széle*, 1872, Magyar Nemzeti Galéria). A két mű rokonságát, túl a motívumok és a fes-

tésmód hasonlóságán, az életműben viszonylag ritka hordozóanyag, a fatábla alkalmazása is bizonyítja. Ám az itt bemutatott kép bizonyára már Barbizonhoz kötődik, hiszen festményein a "L. de Paál" szignatúra csak 1873-tól, barbizoni korszakának kezdetén jelenik meg.

Az *Erdő széle* mintegy összefoglalását adja a barbizoni "paysage intime", a "hangulati táj" jellemzőinek. A kompozíció nélkülöz minden dölyfös heroizmust vagy feszült tragikumot. Paál művén a természet olyan bensőséges helyként

jelenik meg, amelyben az ember otthon érezheti magát. Emberléptékű, meghitt és otthonos vidék ez, biztosságot nyújtó, nyugalmas menedék. Mégis csupa mozgás, színben, formában lappangó eleven zizegés. A báránnyelűkön át beszűrődő napfény felfokozza a kiégett fű fakó zöldjét és felizzítja a lombok rőt vörösét. Tekintetünket a mélybe vezet egy kanyarodó földút, mely megszakad a zsombékos tövénél, s a fényteli égbolton kirajzolódik a nyírfák alig tagolt, mozgalmas sziluettje.

RÉVÉSZ EMESE

